

28.2.2022

JulkICT-osasto

Digitalisaation edistämisen ohjelma

Toimintakertomus 2021

Sisällys

1.	Johdanto	3
2.	Digitalisaation vaikuttavuuden tilannekuva ja mittarit	4
3.	Digipalveluihin liittyvän lainsäädännön soveltaminen ja edistäminen	5
4.	YritysDigi-hanke	5
5.	Digituki	6
6.	Asiantuntijatuken pilotointi	8
7.	Digitalisaation edistäjien verkosto	8
8.	Digi- ja väestötietovirastossa 2021 toteutetut projektit	9
9.	Budjetti	10
10.	Viestintä	10

1. Johdanto

Tähän dokumenttiin on koottu valtiovarainministeriön 25.2.2020 asettaman digitalisaation edistämisen ohjelman toisen toimintavuoden keskeiset tekemiset ja tulokset. Tarkemmat ohjelman tilanneraportit löytyvät Hankesalkkusovelluksesta.

Ohjelman toteutuksesta vastasi valtiovarainministeriön JulkICT-osastolla ohjelmatiimi, johon kuuluivat ohjelmapäällikkö Marjukka Saarijärvi, hankekoordinaattori Päivi Anttila, erityisasiantuntija Sanna Sinisalo, erityisasiantuntija Emilia Laitala, hankepäällikkö Petteri Ohvo, suunnittelija Walteri Heino ja erityisasiantuntija Markus Rahkola. Lisäksi erityisasiantuntija Tiina-Lokka Lepistö 15.9.2021 alkaen Emilia Laitalan tilalla, erityisasiantuntija Heli Hänninen 7.6.2021 alkaen Sanna Sinisalon tilalla. Markus Rahkolan mukanaolo tiimissä päättyi 25.11.2021, Walteri Heino työsuhde päättyi 3.12.2021.

Ohjelman ohjausryhmä kokoontui etäkokoukseen vuoden aikana seitsemän kertaa. Koronatilanteesta huolimatta ohjelma pystyttiin pääosin toteuttamaan vuoden 2021 toimintasuunnitelman mukaisesti. Tosin osa YritysDigi-hankkeen suunnitelluista toimenpiteistä jäi toteutumatta. Lainsäädäntöryhmän työssä ollutta viivettä saatiin kurottua umpeen syksyn kuluessa. DVV:n digiohjelmassa toteuttamat projektit Yritysten ja yhteisöjen digitukihanke, Suomi.fi jatkokehitys & palvelulaadun työkalut sekä asiantuntijatuen pilotointi valmistuivat tavoitteiden mukaisina.

Digiohjelmaan vaikuttavia syksyn 2021 merkittäviä tapahtumia olivat digitalisaation, datatalouden ja hallinnon kehittämisen ministerityöryhmän ja uuden yhteistyöryhmän, digitoimiston toiminnan käynnistyminen. Digitoimisto vahvistaa yhteistyötä, koordinaatiota ja tiedonkulkua ministeriöiden välillä. Ministerityöryhmä päätti ensimmäisessä kokouksessaan Suomen digitaalisen kompassin laatimisesta kevään 2022 aikana.

Valtiovarainministeriö kilpailutti ohjelmalle syksyllä 2021 riippumattoman väli- ja loppuarvioinnin yhdessä AuroraAI-ohjelman kanssa. Arvioinnin tavoitteena on arvioida ohjelman tavoitteiden toteutumista, toimeenpanoa sekä vaikuttavuutta. Väliarvioinnin tavoitteena on tuottaa kehittämissuhteita, suosituksia ja neuvonta-antavia ohjeita ohjelman viimeisen toimintavuoden 2022 suunnittelun ja toteutuksen tueksi. Ohjelman riippumaton väliarviointi valmistui joulukuussa 2021.

Loppusyksystä 2021 käynnistettiin ohjelman toteutustuen uudelleenkilpailutus Hanselin Johtamisen ja kehittämisen konsultointipalvelut 2021 – 2025 dynaamisesta hankintajärjestelmästä (DPS).

Tutustu tarkemmin

- [Digiohjelman väliarviointiraportti](#)

2. Digitalisaation vaikuttavuuden tilannekuva ja mittarit

Digiohjelmassa halutaan kehittää laajassa yhteistyössä julkisen hallinnon digitalisaation edistämisen mittaristoa ja ylläpitää sen avulla tilannekuvaa digin etenemisestä ja hyödyistä.

Tilannekuva- ja mittarointityön toteuttamiseksi valmisteltiin marraskuun 2020 – maaliskuun 2021 välillä toteutussuunnitelma. Suunnitelman laatimisen aikana selvitettiin alustavia mittariaihioita ja toimijoita, mutta varsinainen mittarien tekeminen ei kuulunut työhön. Huhtikuussa 2021 käynnistettiin suunnitelman toteutus vuoden kestäväenä pilottiprojektina. Toteutuksesta vastasi ohjelman toteutustuki Gofore Oyj.

Vuoden 2021 aikana toteutettiin kolme kehityssprinttiä työpajoineen ja jokaisen vaiheen lopuksi järjestettiin tilannekuvajulkistukset 17.6., 1.10. ja 13.12. Tilaisuuksissa osallistujat äänestivät tilannekuvan sisällön vastaavuudesta omiin kokemuksiinsa verrattuna ja esittivät toiveita seuraavan julkistuksen teemoista. Työskentely pohjautui ohjelmassa toteutettuun digitalisaation vaikuttavuuden systeemimalliin, johon koottiin julkisen hallinnon strategia ohjenuorana keskeiset julkisen hallinnon digitalisaation vaikutustekijät ja -suhteet.

Toimintaa uudistettiin syksyllä 2021 aikaisemmin suunnitellusta kokoamalla julkisen hallinnon keskeisistä digitoimijoista koostuva digitalisaation vaikuttavuuden tulkintatiimi valmistelemaan tilannekuvajulkistukset sekä kehittämään toimintamallia ja vaikuttavuusmittareita.

Tutustu tarkemmin

- [Digitalisaation edistämisen tilannekuva ja mittarit](#)

3. Digipalveluihin liittyvän lainsäädännön soveltaminen ja edistäminen

Ohjelman tavoitteeksi on asetettu, että digitaaliset laadukkaat julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla vähintään lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta vaatimusten mukaisesti. Lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta seurantaryhmän toimikausi päättyi vuoden vaihteessa.

Valtiovarainministeriö asetti 4.11.2020 uuden lainsäädännön soveltamisen ja edistämisen työryhmän, joka tukee sekä digiohjelman toteuttamista, että asiointipalveluja kehittävien viranomaisten työtä mm. valmistelemalla lainsäädännön soveltamissuosituksia, tekemällä kehittämisaloitteita ja seuraamalla digitaalisiin palveluihin liittyvän lainsäädännön toimeenpanoa.

Työryhmä kokoontui kevään aikana kolme kertaa, ja jakaantui kahteen alatyöryhmään, joista toinen selvitti elinkeinotoimintaa harjoittavien asiointia ja toinen digipalveluihin liittyvän yleislainsäädännön tilannetta. Kevään aikana tuotettiin muun muassa tilannekuvaa yleislainsäädännön tilasta ja selvitettiin saavutettavuusvalvonnan tilannetta. Syksyllä työryhmä kokoontui kahdesti, ja valmisteli toimintasuunnitelman työskentelylle. Tämän lisäksi tilannekuva valmisteltiin alatyöryhmän toimesta julkaisukuntoon viestintätoimiston työstöä varten. Työryhmä päätti myös uudesta jakautumisesta vuoden 2022 ajaksi ja valmistelut tätä varten tehtiin loppuvuoden 2021 aikana.

Joulukuussa 2020 avattiin lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta toimeenpanoa koskeva kysely, jolla halutaan seurata lain toimeenpanon edistymistä. Kyselyllä seurataan lain toimeenpanon tilannetta mutta myös sitä, kaivataanko sen toimeenpanolle tukea esimerkiksi koulutusten muodossa. Koska kysely toteutetaan jo kolmannen kerran, on vastauksien perusteella nähtävissä toimeenpanon edistyminen vuodesta 2019 alkaen. Kyselyn tuloksia tullaan myös vertaamaan saavutettavuusvalvonnan kansalliseen raporttiin.

Tutustu tarkemmin:

- [Lainsäädännön soveltaminen ja edistäminen -sivusto](#)

4. YritysDigi-hanke

Tavoitteena on, että elinkeinotoimintaa harjoittavien paperi- ja käyntiasiointi on vähentynyt merkittävästi, ja tarjolla on useita vain digitaalisia yrityspalveluja. Tätä tavoitetta edistää ohjelmassa YritysDigi-hanke, jolle valtiovarainministeriö asetti

hankeryhmän 3.9.2020. Hankeryhmä kokoontui vuoden 2021 aikana seitsemän kertaa.

Vuonna 2020 käynnistetty selvitystyö asiointialustan toteutusvaihtoehdoista ja vaatimusmäärittelyistä valmistui tammikuussa 2021. Sairaustapauksen vuoksi työ jatkuu vuoden 2022 puolella.

Hankkeessa toteutettiin kesällä 2021 toista kertaa viranomaisille suunnattu palvelulupauskysely elinkeinotoimintaa harjoittaville suunnattujen palvelujen nykytilasta, niiden digitaalisesta kehittyneisyydestä sekä kehityssuunnitelmista. Julkishallinnon organisaatioille lähetettiin kesällä sähköpostitse pyyntö täydentää ja päivittää 2020 antamia tietoja. Vastauksia saatiin 82 toimijalta liittyen 1543 asiointipalveluun. Kuntien asiointipalvelujen luvataan kehittyvän nopeammin kuin valtiohallinnon asiointipalvelujen. Kuntien raportoimista asiointipalveluista on vastausten perusteella 41% lain edellyttämällä tasolla (muutos +12%).

Syyskuussa 2021 hankkeesta valmistui palvelumuotoilun keinoin toteutettu kartoitus työnantajayritysten palvelutarpeista siinä liiketoiminnan vaiheessa, kun ajankohtaiseksi tulee ensimmäisen työntekijän palkkaaminen. Tavoitteena oli tunnistaa yrittäjän tässä tilanteessa tarvitsemia julkisen hallinnon palveluita, joita ei vielä ole tarjolla digitaalisina. Työn kohteen konseptikuvaus, asiakastutkimuksen tulokset ja jatkotoimenpidesuunnitelma on koottu loppuraporttiin.

Muut hankkeen ohjelman 2021 toimintasuunnitelmaan kirjatusta toimenpiteistä jäivät toteutumatta hankepäällikön sairastumisen vuoksi.

Tutustu tarkemmin

- [YritysDigi hankkeen sivusto](#)
- [Viranomaisille suunnattu palvelulupauskysely 2021](#)
- [Ensimmäisen työntekijän palkkaaminen loppuraportti 2021](#)

5. Digituki

Digiohjelmassa on tavoitteena, että digitukea on tarjolla koko maassa ja sitä kehitetään palvelemaan myös elinkeinotoimintaa harjoittavia. Kysymys on laajasta yhteistyöstä. Digitukea tarjoavat esimerkiksi kirjastot, järjestöt, opistot, erilaiset hankkeet, yhteisöt, kunnat ja yritykset. Valtionavustusta saavat maakuntaliitot koordinoivat digitukea alueellaan. Digi- ja väestötietovirasto toimii digituen

tuottajien tukena ja kehittää digitukea valtakunnallisesti. Valtiovarainministeriö vastaa digituen jatkokehityksestä ja tarvittavista lainsäädäntömuutoksista.

Maakuntakohtaiset hankkeet (14) jatkoivat digituen kehittämistä vuoden 2021 aikana. Keski-Pohjanmaan liitto ilmoitti kuitenkin valtiovarainministeriölle 17.5.2021, että hanke keskeytetään projektipäällikkökrekrytoinnin epäonnistumisen vuoksi. Projektien päätyttyä lokakuun 2021 lopussa arvioitiin niitä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja tehtäviin. Hankkeilta vaadittiin loppuraportointiin myös tilintarkastajien lausunnot. Tilintarkastajien lausuntojen mukaan kaikkien hankkeiden raportointi oli kunnossa. Valtionavustusten maksatukset toteutettiin joulukuussa 2021.

Vuoden 2021 aikana jatkettiin digituen jatkuvan mallin valmistelua ja digituen vaikuttavuuden arviointia. Raporttia digituen alueellisen koordinaation kehitysvaiheista ja esitys jatkon linjaamisen tueksi (Digituki 2022) työstettiin yhteistyössä keskeisten sidosryhmien ja yhteistyötahojen, kuten digituen tarjoajien, maakuntien liittojen, digituen alueellisten koordinaatiohankkeiden, opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM), sosiaali- ja terveysministeriön (STM) sekä Digi- ja väestötietoviraston (DVV) kanssa. Lisäksi selvitettiin digituen oikeudellisia perusteita.

Marraskuussa 2021 Digi- ja väestötietovirasto haki määrärahaa hankkeen toteuttamiseen vuodelle 2022 yhteensä 1,80 miljoonaa euroa. Päätös kirjaus- ja käyttöoikeudesta tehtiin marraskuussa, jolloin laadittiin myös toimintasuunnitelma ja käynnistettiin JTS –prosessi (2023-2026).

Yritysten ja yhteisöjen digituen tarvetta ja tarjontaa kartoitettiin vuonna 2020. Kootun tiedon pohjalta muodostettiin toimintamalliehdotukset yritysten ja yhteisöjen digituesta. Digi- ja väestötietoviraston Digituki-palvelu kehitti yrityksille ja yhteisöille suunnattua digitukea vuonna 2021 etsimällä ratkaisuja kolmeen tunnistettuun ongelmaan; digituen löydettävyyteen, pirstaleisuuteen ja kohdentamiseen. Joulukuussa julkaistiin yritysten ja yhteisöjen digitukisuositukset ja hanke päättyi. Yritysten ja yhteisöjen digituen jatkokehitys on jatkossa osa digituen toimintamallin kehittämistä 2022.

Tutustu tarkemmin

- [Yritysten ja yhteisöjen digiosaaminen - digitukisuositukset](#)
- [Digituki ja digituen toimintamalli](#)

6. Asiantuntijatuen pilotointi

Kunnille ja valtion virastoille ja laitoksille tarjottavalla asiantuntijatuella edistetään kansallisia digitalisaatiotavoitteita ja vastataan kuntien ja virastojen esittämiin digitalisaation edistämisen haasteisiin. Digiohjelma toteuttaa asiantuntijatukea yhdessä Digi- ja väestötietoviraston kanssa.

Asiantuntijatuki on asiantuntijapooli, josta kunnat ja virastot voivat hakemuksesta ja tuen saamisen kriteerit täyttäessään saada maksutta käyttöönsä asiantuntijaosaamista määräajaksi.

Valtiovarainministeriö käynnisti toiminnan valmistelun toteuttamalla kysely kunnille ja virastoille 22.2.-8.3.2021. Kyselyn avulla nostettiin esiin digipalvelujen kehittämiseen liittyviä tukitarpeita mm. haun painopistealueiden määrittelyn tueksi. Pilottihaku toteutettiin 16.6.-17.8.2021, välikarsinta syyskuussa ja varsinaiset neljä pilottiprojektia toteutettiin loka-marraskuussa 2021. Piloteille asetetut tavoitteet saavutettiin, ja osallistujien sitoutuminen ja innostus projekteihin oli hyvää. Joulukuussa työstettiin lisäksi toimintamallin kuvausta. Pilottivaiheesta saatujen kokemusten ja tulosten pohjalta valtiovarainministeriö päätti tammikuussa 2022 toiminnan jatkosta vuonna 2022. Pilotoinnin tulokset on viety asiantuntijatuen kaikille avoimeen ja julkiseen työtilaan.

Tutustu tarkemmin

- [Asiantuntijatuki sivusto](#)
- [Kyselyn tulokset asiantuntijatuen valmistelusta](#)
- [Pilotoinnin tulokset kaikille avoimessa ja julkisessa työtilassa](#)

7. Digitalisaation edistäjien verkosto

Digitalisaation edistäjien verkosto on vuoropuhelukanava erityisesti julkisen hallinnon muutosagenttien ja -johtajien, palvelukehittäjien, palvelumuotoilijoiden, prosessi- ja projektikehittäjien, tiedonhallinnan- ja tietohallinnon ammattilaisten sekä julkisten palveluiden digitalisoinnista vastaavan valtiovarainministeriön välillä. Verkoston tavoitteena on auttaa hahmottamaan kansallisen digikehityksen tavoitteita sekä uusia tuulia ja tunnistamaan kunkin oma rooli kokonaisuudessa.

Verkosto kokoontuu Teams –kanavalla kuukausittain pääsääntöisesti kuukauden ensimmäinen perjantai. Tilaisuuksien teemoittelu toteutetaan digitalisaation edistämisen ohjelman painopistealueittain.

Verkoston toiminta käynnistettiin marraskuussa 2021 ja ensimmäinen teemakohtainen tilaisuus toteutettiin joulukuussa. Tilaisuuksilla tavoitettiin 118 henkilöä 26 eri organisaatiosta.

Digitalisaation edistäjien verkoston tehtävänä on

1. tukea ja lisätä avointa vuorovaikutusta julkisen hallinnon digitalisaatiosta kiinnostuneiden kesken,
2. tukea ja ruokkia pitkäjänteistä kehittämistyötä sekä yhteensovittavan kehittämisen ja -johtamisen näkökulmaa,
3. tuoda esiin hyviä käytäntöjä julkisen hallinnon digitalisaatioon liittyen (mitä on tehty, mitä tehdään, mitä on tulossa), kohtauttaa kehittämistarpeita ja -tekoja sekä synnyttää uusia kehittämiskumppanuuksia
4. tunnistaa digikehittämisen pullonkaloja yhteisen vuoropuhelun kautta,
5. tuoda esiin verkostossa tunnistettuja kehittämishaasteita kansallisten kehittämishankkeiden valmistelussa.

Tutustu tarkemmin

- [Digitalisaation edistäjien verkoston sivusto](#)

8. Digi- ja väestötietovirastossa 2021 toteutetut projektit

DVV toteutti vuoden aikana kolmea projektia Digiohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi:

- Yritysten ja yhteisöjen digitukiprojekti (kuvattu luvussa 5. Digituki)
- Suomi.fi jatkokehitys ja palvelulaadun työkalut
- Asiantuntijatuen pilotointi (kuvattu luvussa 6. Asiantuntijatuki)

Suomi.fi-valtuudet, vuonna 2021 valmistuivat:

- Roolivalinta Valtuuksiin kirjautuneelle käyttäjälle
- Verotusyhtymärekisterin (Verohallinnon rekisteri) liittäminen Valtuuksien taustarekisteriksi
- Massakäytön lisäominaisuudet
- Valtuuksien ja valtuutusosoikeuden keskitetty näkyvyys
- Viron ja Ruotsin kaupparekisterien suoran hyödyntämisen edistäminen

- Yritysten/elinkeinonharjoittajien/organisaatioiden valtuuksien hallinnan selkeyttäminen tunnistautumisen jälkeen tehtävällä roolivalinnalla.

Suomi.fi-viestit, vuonna 2021 valmistuivat:

- Paluukanavan MVP-toteutus asiakasorganisaatioille
- Konsepti yritysviestien toiminnallisuudesta Suomi.fi-viesteihin

Suomi.fi-laaturyökalut:

Valmistuneilla laaturyökaluilla organisaatiot voivat arvioida ja kehittää digitaalisten palveluidensa laatua:

- Itsearviointityökalu
- Asiakaspalautetyökalu
- Käyttöastedata
- Koontinäkymät

DVV on asettanut Suomi.fi-laaturyökalut DVV:n palveluksi 1.1.2022 alkaen. Laaturyökalujen käyttö on vapaaehtoista, käyttöönotto edellyttää Suomi.fi-palvelutietovarannon (PTV) käyttö lupaa.

9. Budjetti

Digitalisaation edistämisen ohjelman rahoitus muodostuu digitalisaation edistämiseen varatusta rahoituksesta (28.70.01). VM:n ohjelmakoordinaation toteuma vuonna 2021 oli 246 613 euroa. Digi- ja väestötietovirastolle käyttö- ja kirjausoikeudella myönnetyn rahoituksen toteumat olivat:

- Yritysten ja yhteisöjen digitukiprojekti 311 308 euroa
- Suomi.fi jatkokehitys (viestit, valtuudet) ja palvelulaadun työkalut, 786 821 euroa
- Asiantuntijatuen pilotointi 178 204 euroa.

Lisäksi digituen alueelliseen koordinaatioon on myönnetty maakuntien liitoille valtionavustuksia momentilta 28.70.05. Valtionavustuksia maksettiin vuonna 2021 yhteensä 506 517 euroa.

10. Viestintä

Ohjelmalle hankittiin uusi viestintäaineisto. Ohjelman viestinnässä noudatettiin valtiovarainministeriön visuaalista ilmettä. Ohjelmaviestinnän kotipesä on verkkosivu valtiovarainministeriön ulkoisilla sivuilla. Sivulle viedään tiedotteet, uutiset, kolumnit, ladattavat asiakirjat ja esitykset sekä muut ohjelmaan liittyvät materiaalit. Ohjelmalle tehtiin eri toimenpiteitä esittelevät alisivut.

Digitalisaation edistämisen ohjelman strategiset ydinviestit johdettiin ohjelman tavoitteista. Ohjelma tuo kootusti esiin, mikä on julkisen hallinnon digitalisaation tilanne Suomessa tällä hetkellä, mihin siinä halutaan edetä ja mitä hyötyjä tavoitellaan.

Vuonna 2021 ohjelma järjesti verkko-seminaarina kaksi verkostotilaisuutta, 23.3. (295 osallistujaa) ja 14.10. (100 osallistujaa).

Keskeisimpiä viestintäkanavia olivat VM:n uutiskirjeet, VM:n sosemitit (LinkedIn, Twitter) ja tapahtumat: ValtioExpo, Kuntamarkkinat, verkostotapahtumat, sekä muiden hankkeiden tapahtumat.

Tutustu tarkemmin

[VM sivusto digitalisaation edistämisen ohjelma](#)